

JAROSŁAW MŹLCZYŃSKI

SŁOWNIK
POZNANIA

GRAFIKOW

i Wielkopolski XX wieku

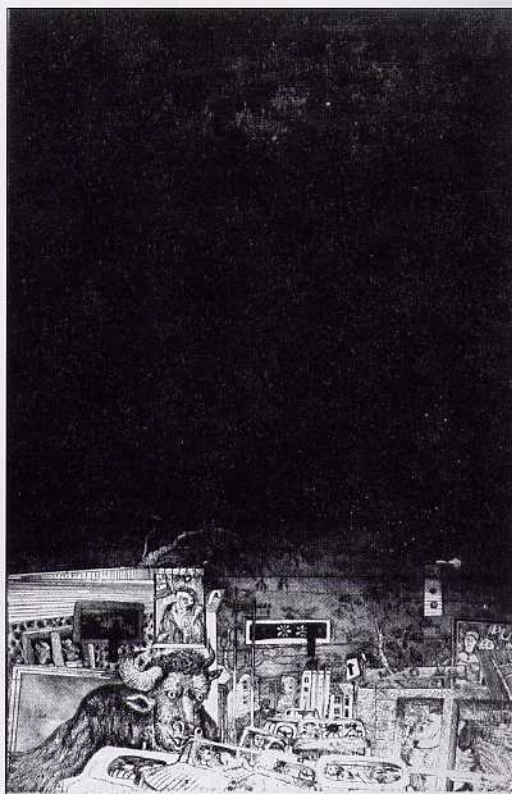
i grafiki, Bielsko-Biała BWA, maj - czerwiec 1965, kat., (wstęp:) B. Lubosz, Bielsko-Biała 1965; *Czas tworzenia...*, P. MHRR, listopad - grudzień 1975, kat., (wstęp:) M. Szczepaniakowa, P. 1975; *XI Konkurs im. J. Wronieckiego...*, P. (Klub MPiK), wrzesień 1975, kat., (wstęp:) Z. Beryt, P. 1975; *Człowiek i praca w grafice polskiej*, Praha (Vaclavskie Namesti 19), kwiecień - maj 1976, kat., P. 1976; *XII Konkurs im. J. Wronieckiego...*, P. Klub MPiK, luty - marzec 1976, kat., (wstęp:) A. Kaczkowski, P. 1976; *Czyn wielkopolskich artystów plastyków w XXXV-lecie PRL*, Gniezno - Muzeum, listopad 1979, kat., (wstęp:) R. Zysnarski, J. Juszczyk, P. 1979; *Polska Institutetet Stockholm*, november 1981, informator; *Miniatura a modern lengyel mvesztben*, Budapest-Lengyel Tajekoztato es Kulturalis Kzpont, 1982, kat., (wstęp:) K. Nowakowska; *Wystawa marynistyczna „Morze w malarstwie, grafice i rzeźbie”...*, P. Klub Wojsk Lotniczych, 18 czerwiec - 6 lipiec 1985, kat., Słowo wstępne: T. Róžański, P. 1985; *I Ogólnopolska Wystawa Malarstwa i Grafiki członków ZPAMiG*, W. „Zachęta”, marzec 1986, kat., (wstęp:) W. Jachiewicz, M. Wejman; *Dni Poznania w Charkowie...*, wrzesień 1988, kat. (w języku rosyjskim); *Grafika, kresba a drobna plastika umelcu z Poznane*, Brno, Dum Umeni Mesta Brna, Galerie Stara Radnice (Mecowa 7), 18 V - 4 VI 1989, kat.; *Grafik aus Poznań*, Hannover, Galerie „Kubus” (Theodor-Lessing-Platz 2), 10 September - 1 Oktober 1989, kat., Vorwort - K. Nowakowska, Hannover; *Eklibrisy z kolekcji Klemensa Raczaka ofiarowanej Poznaniowi*, P. Biblioteka Raczyńskich, 11 I - 21 I 1995, Informator; *Indeks artystów plastyków 1939-1992...*; W. Makowiecki, *W kregu metafory J. R.*, w: *Artyści Poznania 1945-1985...*, P. 1986.

Informacje artysty oraz materiały ZPAP Okręgu Poznańskiego.

RYBCZYŃSKI Jacek, pseudonim artyst. „JAZZECK” (ur. 1939)

Grafik, rysownik, pedagog, animator życia kulturalno-artystycznego, uprawia malarstwo i małe formy rzeźbiarskie; do 1986 r. związany z Puszczykowem k. Poznania; od 1965 r. w ZPAP Okręgu Poznańskiego - Sekcja Grafiki, współzałożyciel i członek grupy „Czerwiec” w Poznaniu (1966-1970), od 1988 r. członek BBK Nadrenii i Palatynatu (Związek Artystów Nadrenii i Palatynatu w Niemczech); w l. ok. 1967-1972 używał nazwiska Grab-Rybczyński.

Urodził się 16 VII 1939 r. w Poznaniu jako syn Adama i Jolanty z domu Jańczak. Po ukończeniu w 1953 r. szkoły podstawowej w Puszczykowie k. Poznania rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu, otrzymując w 1958 r. świadectwo dojrzałości. W 1959 r. przyjęty został do Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu na Wydział Malarstwa i Rysunku, po czym w 1960 r. przeniósł się do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (Oddział w Katowicach), uzyskując w 1965 r. absolutorium oraz dyplom na Wydziale Grafiki Użytkowej u prof. Aleksandra Raka (studiaował malarstwo i rysunek w pracowniach profesorów: →L. Dołżyckiego, Jana Dutkiewicza i Rafała Pomorskiego). W 1965 r. powrócił do Poznania, gdzie w październiku tego roku zaangażowany został jako asystent

307. „Do nastrojów”, akwaforta z akwatiną, 1972-1974 r.

w Katedrze Grafiki Warsztatowej PWSSP w pracowniach profesorów: Zbigniewa Makowskiego, Waldemara Świerzego, Zbigniewa Lutomskiego, Lucjana Mianowskiego i Andrzeja Pietscha, będąc w tym okresie współorganizatorem nowo powstałych pracowni grafiki warsztatowej. W 1970 r. przeprowadził przewód na stopień adiunkta w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (promotorami byli prof. prof. Halina Chrostowska i A. Pietsch), a w 1975 r. przeprowadził przewód habilitacyjny na stopień docenta na Wydziale Malarstwa i Grafiki w PWSSP w Poznaniu (promotorzy: prof. prof. Tadeusz Brzozowski, L. Mianowski i A. Pietsch). W 1979 r. został kierownikiem Katedry Grafiki na Wydziale Malarstwa, Grafiki i Rysunku, pełniąc tę funkcję do 1982 r. W l. 70. stworzył w Puszczykowie galerię grafiki (w celu jej spopularyzowania), jak również umożliwił poznańskim artystom pracę warsztatową w dziedzinie grafiki w przygotowanym atelier. Ponadto w 1978 r. wspólnie z rodziną rozpoczął odbudowę zabytkowego „wapienika” *Laskawy kamień* (z przelomu XVIII/XIX w.) w Starej Morawie (Kotlina Kłodzka), gdzie okresowo od 1982 do 1985 r. działała „Galeria Autorska”, prezentująca głównie grafikę, szkło artystyczne i małe formy rzeźbiarskie (odbywały się tam również spotkania literacko-muzyczne). W 1986 r. wyjechał na stałe do Mainz (Niemcy), utrzymując stały kontakt z krajem. Od 1988 r. prowadził pracownię graficzną druku wklęsłego i płaskiego w Volkshochschule w Mainz, a w l. 1989-1991 prowadził pracownię graficzną druku wypukłego na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Gutenberga tamże. Również

w Mainz przy atelier w „Starej Cegielni” od 1988 r. prowadzi Wydawnictwo Unikatowe „Jazzeckedition”, wydając bibliofilskie pozycje książkowe, m.in. *Der Gruselbaum* Petera Grosza i *Eine Lesung* Michaela Bruno. Od 1988 r. jest profesorem grafiki w Akademii Polona Artium w Monachium. Mieszka w Mainz, Michael-Müller-Ring 32 (adres w Polsce: Puszczykowo, ul. Dworcowa 95). Jest żonaty od 1963 r. z Barbarą Erną Sławańską-Otzik (ur. 1940), z którą ma dwóch synów: Mikołaja (ur. 1964) i Michała (ur. 1970).

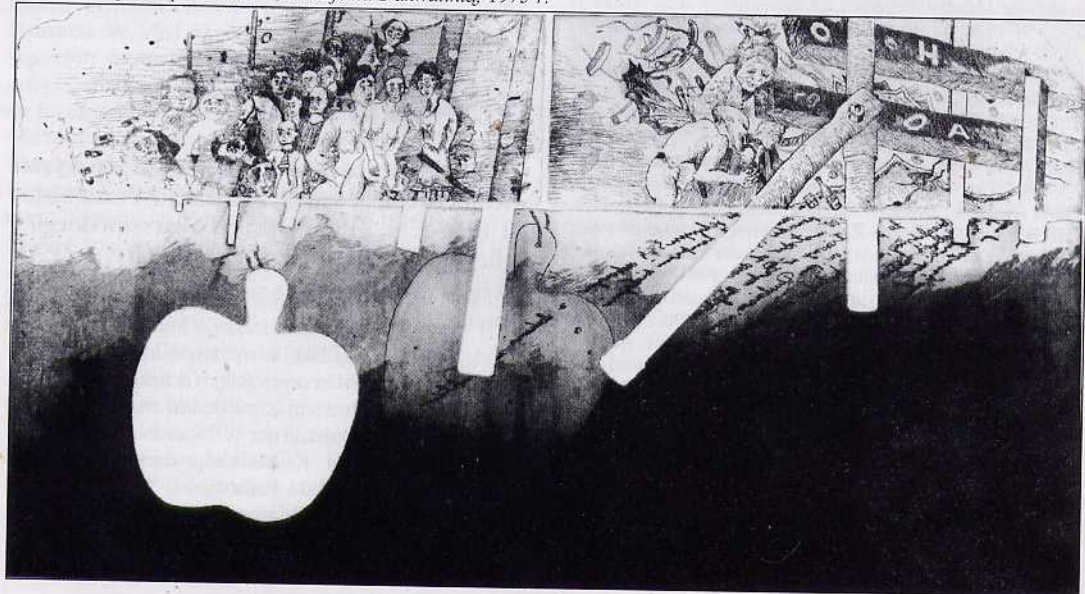
W dziedzinie grafiki artystycznej uprawia od 1965 r. różne techniki graficzne (również w wersjach barwnych), łącząc niekiedy techniki metalowe (akwafortę i akwatintę) z litografią i korygując całość kompozycji rysunkiem. Tworzy głównie w technikach metalowych, stosując w szerokim zakresie barwne wersje prac graficznych, m.in. w akwafortcie i akwatintcie - *Plaża I-II* (1972), *Węzeł dla Barbary* (1973) i *Akwarium życia* (1966); w technice mieszanej metalowej - *Postać I* (1966), *Trzy dziewczyny I* (1967), *Pęknięcie* (1968), *Reminiscencja II* (1967), *Pochylające* (1969), *Portret butelkowy* (1969), z cyklu *Kwadraty* (1970), z cyklu *Nastroje III-IV* (1970), z cyklu *Liny* (1970), *Plaża IV* (1971), *Refleksje I* (1971), *Zdarzenia wiejskie* (1971), *Dom radości* (1972), *Pokój I* (1973), *Dyptyk II* (1973), *Gruszka* (1973), *Węzeł wiosenny* (1973), *Zabawy przyjaciela I-II* (1974), *Fala poza spodniami II* (1975), *Obłok, który ogrzewa* (1976), *Takie komedie* (1976), *Spektakl w N...* (1977), *Ballada o niebieskiej plaży II* (1977), *Głęboka odległość* (1978), *Lzy wspomnienia* (1979) i *Solidarność I-II* (1981); w mniejszym stopniu uprawia: litografię - *Postacie* (1966), *Portret I-II* (1966-1967), *Rodzina* (1969) i *Twarz* (1967); linoryt (ok. 20 prac z l. 1963-1967), m.in. *Postać I*, *Rodzina I-II* i *Błędne koło*. Późniejsze grafiki odznaczają się znacznie oszczędniejszym użyciem koloru i przeważnie powstają w wersjach czarno-białych. W l. 1970-1983 zrealizował ponadto cykl grafik „wiosennych” (głównie akwaforty i akwatinty),

obejmujący ok. 30 prac graficznych, m.in. *Obłok w węzłem* (1975), *Podwójnie z kołyską* (1976) i *Ballada o niebieskiej plaży* (1977). W l. 80. powstają pierwsze „Obiekty” z zastosowaniem drewna i elementów graficznych (głównie druk wypukły i wklęsły powielany na płótnie). Od 1986 r. realizuje obszerny cykl rysunków-obiektów i szkieców, będących podstawą do realizacji „miniatur graficznych” (ogółem ponad 200 prac), głównie w technikach metalowych (akwaforty, akwatinty i mezzotinty), a także w linorycie. Również w ostatnich latach zajmuje się tworzeniem w technikach mieszanych tzw. „sztańców graficznych” i „ołtarzy graficznych” (tryptyków i dyptyków), łącząc w tych obiektach elementy przestrzenne z klasycznym obrazem graficznym (grafiki często są naklejane lub drukowane wprost na płótnie). Twórczość graficzna R. od początku kreuje świat niezwykłej wyobraźni artysty i jest konsekwentnie utrzymywana w obrębie „nowej figuracji”; metaforyczne ujęcia i liryczny nastrój przedstawień ujawnia osobisty stosunek autora do otaczającego świata.

W dziedzinie grafiki użytkowej od 2 poł. l. 60. projektował ilustracje dla poznańskiego miesięcznika „Nurt”, jak również okładki i obwoluty książkowe dla Wydawnictwa Poznańskiego, m.in. *Akt urodzenia* Ryszarda Krynickiego, *Anastazja* Ireneusza Gwidona Kamińskiego, *Morze czasu* Franciszka Sikorskiego, *Bitwa pod Pharsalos* Czesława Chruszczewskiego, *Najpiękniej umiera* gałąź Jerzego Mańkowskiego, *Głowy w piasku* Zygmunta Zelwana, *Tarantella* Leszka Proroka, *Misja porucznika Kuny* Bogusława Koguta, *Przekłete wzgórze 186,0* Jerzego Korczaka i *Idea zjednoczenia Europy* Andrzeja Kwileckiego.

Uczestniczył w kilkudziesięciu wystawach krajowych i zagranicznych oraz w kilkunastu wystawach indywidualnych, m.in. w 1966 r. (P. BWA i Opolo BWA), w 1967 r. (Koszalin BWA), w 1968 r. (Gdańsk - Sień Gdańska i W. TPSP), w 1974 r. (P. BWA i Białystok BWA), w 1975 r. (Gdańsk - Sień Ratusza), w 1976 r.

308. „Fala poza spodniami I”, akwaforta z akwatintą, 1975 r.

(Katowice - Galeria PSP i ZPAP), w 1979 r. (Kr. - Nowa Huta, Klub MPiK), w 1981 r. (Kłodzko BWA), w 1986 r. (P. Galeria „Bazart”), w 1987 r. (Mainz - Instytut Francuski i Alte Ziegelei, Dieppenheim „Galerie 1881”) i w 1988 r. (Mainz - Galeria Miasta). Prace sygnuje czerwonym stemplem: monogramem wiązany „JR” (wpisanym w kwadrat).

Bibliografia: *Salon jesienny*, P. BWA, październik - listopad 1966, kat., P. 1966; *Wystawa Okręgu Pozn.*, Szczecin BWA, 1966, (wstęp:) K. Kalinowski, P. 1966; *Poznańska grafika*, Brno, Muzeum delnického hnutí Brneňska, 11 V - 8 VI 1967, kat., (wstęp:) V. Pazourek, K. Kostyrko, Brno; *Salon jesienny '67*, P. BWA, grudzień 1967, kat., (wstęp:) A. Radajewski, P. 1967; *2 Triennale Rysunku*, Wr. Muzeum Miasta Wrocławia (ul. Bernardyńska 5), maj - czerwiec 1968, kat., (wstęp:) J. Bogucki, Wr. 1968; *Grafika poznańska*, Gdańsk - Sień Gdańska, 1968, kat., *Wizytówka poznańskiej grafiki* - R. Danecki; *Salon jesienny '68*, P. BWA, grudzień 1968, kat., (wstęp:) A. Radajewski, P. 1968; *II Ogólnopolska wystawa młodej grafiki*, P. BWA, 15 XI - 15 XII 1969, kat., *Dokąd zmierza młoda grafika polska?* - A. Kostołowski; *Plastyka poznańska w 25-lecie PRL*, P. MNP, 1969, kat., (wstęp:) K. Kostyrko, P. 1969; *VI Wiosna opolska...*, Opole BWA, czerwiec 1970, kat., (wstęp:) I. Witz, Opole 1970; *Salon 70*, P. BWA, grudzień 1970, kat., (wstęp:) K. Kostyrko, I. Witz, P. 1971; *II Konkurs im. Jana Wroneckiego...*, P. KMPiK, wiosna 1971, *Konkurs im. J. Wroneckiego po raz drugi* - A. Kaczkowski, P. 1971; *VI Wystawa polskiej grafiki marynistycznej*, Gdańsk - Dwór Artusa, maj - czerwiec 1971, Szczecin, Muzeum Narodowe, czerwiec - lipiec 1971, Montreal, George William College, sierpień - wrzesień 1971, kat.; *III Konkurs im. Jana Wroneckiego...*, P. KMPiK, lipiec - sierpień 1971, kat., (wstęp:) R. Danecki; *V Ogólnopolska wystawa grafiki*, P. MNP, wrzesień - październik 1971, kat., (wstęp:) S. K. Stopczyk, W. 1971; *Plastyka poznańska...*, P. BWA, 1-21 VI 1978, kat. - plakat, P. 1978; *Grafika artystów środowiska poznańskiego „Metafora”*, Jelenia Góra BWA, czerwiec 1981, kat., (wstęp:) W. Braniecki, Jelenia Góra 1981; *Grafika poznańska*, Białystok BWA, maj 1981, kat., Białystok 1981; *Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Poznaniu (Pedagogzy PWSSP w Poznaniu w latach 1970-1980)*, (wstęp:) A. Kępińska, J. Schmidt; *Kto jest kim w Polsce 1984. Informator biograficzny*. Edycja I, W. 1984; J. Schulz-Vobach, *Vom Turm-Kalkofen in Polen in die alte Mainzer Ziegelei...*, „Allgemeine Zeitung” (Mainz) 22-23 X 1988; W. Porzycki, *Jazdeck - duch niespokojny...*, „Głos Wielkop.” 23-26 XII 1989; W. Braniecki, *Brak murów i granic...*, „Głos Wielkop.” 9-10 VI 1990; *...Gegenwartskunst als Häufchen Asche*, „Bonner Rundschau” 16 XI 1991; J. M. R. Künstler, „Mainzer Rhein-Zeitung” 1992 nr 299; *Graphischer R. in Nieder-Olm*, „Allgemeine Zeitung” (Mainz) 5 V 1992; *Kunst verbindet Menschen...*, „Mainzer Rhein-Zeitung” 7 V 1992; *Gensfleisch zur Ehr. Noris Bank zeigt Werke von B. Funke und J. R.*, „Mainzer Rhein-Zeitung” 12 VI 1992; *Venti, vidi, Wapiennik*, „Ziemia Kłodzka” marzec - kwiecień 1993; E. Chade, *Duch Wapiennika*, „Wiadomości Lokalne” (Łądek Zdrój, Stronie Śląskie) marzec - kwiecień 1993; *Salon 71...*, P. BWA, grudzień 1971, kat., (wstęp:) A. Radajewski, P. 1971; *Arte grafico Polaco*, Sala Verde Palacio de Bellas Artes Embajada de Polonia en Mexico..., 28 X - 28 XI 1971, kat., (wstęp:) S. K. Stopczyk; *Krieg und Frieden*, P. Museum für Geschichte der Arbeiterbewegung (MHRR - luty 1972), kat., (wstęp:) P. Strojnowska-Szczepaniak; *Poznani grafikusok*, Budapeszt-Zala Tibor, Munkacsy-Dijas Grafikusmuvesz, (Lengyel Kultúra, VI Nagymezotu. 15) 1972, kat.; *Soudbe poznanske vytvarne umeni*, zari 1972, Dum umeni mesta Brna, kat., (wstęp:) D. Kudla; *Grafika Okręgu Pozn. ZPAP*, B. BWA, maj 1972, kat., (wstęp:) O. Błazewicz, B. 1972; *Grafika plakat Poznań*, kat., (wstęp:) R. Danecki, P. 1974 (w j. rosyjskim); *Konkurs im. J. Wroneckiego...*, P. Klub MPiK, jesień 1970, kat., *Jan Wronecki*

- R. Danecki, P. 1971; *VI Ogólnopolska wystawa grafiki*, W. „Zachęta”, grudzień 1973, kat., (wstęp:) I. Jakimowicz, W.; *Handzeichnungen und Druckgrafik, Verband Bildener Künstler Poznań*, Bezirksmuseum Cottbus - Schloss Branitz, 6 VII - 4 VIII 1974, kat.; Z. Kępiński, *PWSSP...*; *Grafica polacca, 28 artisti di Poznań*, Bolonia, Galleria Accursio, 17 IV - 2 V 1976, kat.; *Soucasna polska grafika*, Praha, sierpień - wrzesień 1973, kat., (wstęp:) S. K. Stopczyk; G. Dziamski, *Instytucje i imprezy artystyczne...*; T. Kostyrko, *Tendencje rozwojowe w plastyce Okręgu Poznańskiego*; K. Kostyrko, *Grafika warsztatowa...*; M. Hendrykowska, *Grafika użytkowa...*; I. Jakimowicz, *Współczesna grafika polska*, W. 1975; T. i K. Kostyrkowie, *Problemy sztuki współczesnej...*; M. Hendrykowska, *Poznańska grafika użytkowa 1945-1980...*; J. Muleczyński, *Pracownie artystów poznańskich XX wieku...*; *Diariusz wydarzeń...*; *Poznańska grafika użytkowa 1945-1966*, P. BWA (1967), kat., (wstęp:) K. Kostyrko; *Plastyka poznańska. Aktualne tendencje. Poznań w panoramie XXX-lecia*, W. „Zachęta”, marzec 1975, kat., (wstęp:) K. Kostyrko, P. 1975; J. Muleczyński, *Sztuki plastyczne po II wojnie światowej*, w: *Wielka Księga Miasta Poznania*, P. 1994; *Wystawa pokonkursowa X Konkursu Jubileuszowego im. J. Wroneckiego*, P. Klub MPiK, 1 II 1975 - 12 II 1975, kat., (wstęp:) P. Michałowski, *Znaczy podają ponad...* - R. Danecki, *Tradycje i nowatorskie poszukiwania* - A. Kaczkowski, P. 1975; R. C. Jaskuła, *Grafiki ciąg dalszy*, „Pomorze” 1-15 VI 1972; *Kolekcja*, P. Galeria Miejska „Arsenał”, 20 IV - 9 V 1993, Wstęp: W. Makowiecki; *XI Konkurs im. J. Wroneckiego...*, P. (Klub MPiK), wrzesień 1975, kat., (wstęp:) Z. Beryt, P. 1975; *Człowiek i praca w grafice polskiej*, Praha (Vaclavskie Namesti 19), kwiecień - maj 1976, kat., P. 1976; *XII Konkurs im. J. Wroneckiego...*, P. Klub MPiK, luty - marzec 1976, kat., (wstęp:) A. Kaczkowski, P. 1976; *Czyn wielkopolskich artystów plastyków w XXXV-lecie PRL*, Gniezno - Muzeum, listopad 1979, kat., (wstęp:) R. Zysnarski, J. Juszczyk, P. 1979; *Polska Institut Sztokholm*, november 1981, informator; (ak); *Rozstrzygnięcie X konkursu im. Jana Wroneckiego*, „Gaz. Pozn.” 11 XII 1974; *Indeks artystów plastyków 1939-1992...*; *Kto jest kim. Poznański Słownik Biograficzny*. Edycja I, Łódź (1992); J. Dąbkowska-Zydrón, *W kręgu metafory J. R.*, w: *Artyści Poznania 1945-1985...*, P. 1986; *Bilder und Plastiken von 10 Künstlern aus dem ehemaligen Osten*, Mainz (Niemcy), Rathaus, 11 XII 1994 - 15 I 1995, kat.

Informacje artysty oraz materiały ZPAP Okręgu Poznańskiego.

RZYSKI Antoni (1933-1991)

Grafik, architekt wnętrz, zajmował się wystawiennictwem, pedagog; związany z Poznaniem; od 1956 r. w ZPAP Okręgu Warszawskiego - Sekcja Architektury Wnętrz, od 1960 r. w ZPAP Okręgu Poznańskiego - Sekcja Architektury Wnętrz.

Urodził się 7 VI 1933 r. w Poznaniu jako syn Karola i Zofii z domu Mierzejewskiej. Okupację niemiecką 1939-1945 spędził razem z rodzicami w Poznaniu. Po zdaniu egzaminu dojrzałości w Liceum i Gimnazjum Humanistycznym im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu w 1950 r. wstąpił do Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, uzyskując w 1954 r. absolutorium i 28 VI 1955 r. dyplom na Wydziale Architektury Wnętrz. W 1955 r. podjął dalsze studia graficzne

W Słowniku (co stanowi m.in. o dużej jego wartości) uwzględniono artystów grafików niemieckich (...). Jest to tym bardziej cenne, że temat ten, z powodu braku dostatecznych materiałów i archiwaliów nie doczekał się jeszcze swojego opracowania. Zasygnalizowanie jednak obecności sztuki niemieckiej i artystów niemieckich w Poznaniu w okresie ok. 1900-1945 otworzy - jak można mieć nadzieję - dyskusję naukową na ten temat.(...) Podstawowym źródłem informacji były dla autora nie tylko dostępne archiwalia, materiały prasowe, przejrzone z niezwykłą skrupulatnością, ale i - co stanowi w znacznej mierze - o wartości tej pracy, zgromadzono wyjątkowo cenne materiały ze zbiorów prywatnych, częstokroć - ze zbiorów samych artystów lub ich rodzin.(...) Praca stanowi bardzo cenne uzupełnienie naszej wiedzy na temat kultury i sztuki Poznania.

(z recenzji Prof. dr. hab. Jana Skuratowicza)

Słownik jest wyczerpującym źródłem wiedzy o artystach grafikach urodzonych do 1939 r. i związanych z naszym regionem. Zaspakaja on w pełni oczekiwania środowiska artystycznego.

(z recenzji Prezesa ZPAP Okręgu Poznańskiego Andrzeja Macieja Łubowskiego)

W 1995 r. praca otrzymała wyróżnienie
w XL Konkursie im. Ks. prof. dr. Szczęsnego Dettloffa
na prace naukowe młodych członków
Stowarzyszenia Historyków Sztuki